

8.stanovište:

Obchodík s pečivom a mliekom

Vo výklade nájdeš obľúbené pečivo, ktorého názov nesie Vianoce. V minulosti sa jedlo iba na Vianoce, dnes si ho môžeš dať kedykoľvek počas roka. Názov vianočky vychádza z latinského slova panis natalis, čo v preklade znamená vianočný chlieb. Kedysi piekli vianočky iba cechoví pekári, doma si ju ľudia začali piecť v 18. storočí. K vianočke sa viazali viaceré zvyky. Miesenie cesta muselo prebiehať v bielej zástere a šatke, gazdinka musela byť pri miesení ticho. Zvykla pri tom i skákať, aby cesto dobre narástlo. Do vianočky sa vkladala aj minca a kto ju pri krájaní našiel, pre toho to znamenalo zdravie a bohatstvo pre nastávajúci rok.

9.stanovište:

Kultúrno-informačné centrum

Vo výklade nájdeš tradičné vianočné koláčiky, do ktorých sa pridáva med. Medové cesto používali už starí Rimania. Medovníkárske remeslo malo svoje centrum v Nemecku. Odtiaľ sa cez Viedeň rozšírilo i k nám. Do konca 18. storočia boli medovníky jedlom bohatých, pretože sa na ich výrobu používali koreniny, ktoré boli v tom období veľmi drahé. Medovníkárske dielne si chránili svoje výrobné tajomstvo. Každý medovníkár pridal svoje vlastné tajné prísady, aby bol práve jeho medovník výnimočný. Cesto sa vtláčalo do drevených foriem, ktoré im dali požadovaný tvar. Medovníky sa v minulosti, tak ako dnes, predávali na jarmokoch. Dnes si medovníky pečieme doma a pred Vianocami nám rozvoňajú domov. Už si si napiekol medovníky?

TAJNIČKA

1.	2.	3.	4.	3.	5.	1.	6.	7.	8.	9.

Ak si prešiel všetky stanovištia a napísal si písmenká do tajničky je správny čas odhaliť, čo sa v nej skrýva.

K Vianociam nepochybne patria i rozprávky. Bez niektorých by sme si ich nevedeli predstaviť. Kto by nepoznal Perinbabu, Tri oriešky pre Popolušku či Ladové kráľovstvo.

Už takmer 200 rokov patrí medzi klasické vianočné príbehy i ten od anglického spisovateľa Charlesa Dickensa. Je to príbeh s názvom Vianočná koleda. Po prvý krát si ho ľudia prečítali v roku 1843. I po toľkých rokoch patrí táto kniha k najpredávanejším vianočným knihám. Vzniklo podľa nej viac ako 100 filmov, ale i divadelné hry, opery a balety.

A o čom je tento príbeh? O chamtivom Ebenezerovi Scroogeovi. Počas Štedrej večere ho navštívia traja tajomní duchovia - duch minulých, duch súčasných a duch budúcich Vianoc. Vezmú ho na nezabudnuteľnú cestu časom, ktorá mu pomôže znovu objaviť pravý zmysel vianočných sviatkov: radosť, lásku a štedrosť.

Charles Dickens je autorom citátu, ktorého časť je ukrytá v tajničke.

„Budem sláviť Vianoce vo a snažiť sa ich tam udržať celý rok.“

Nech je i v Tvojom srdci po celý rok radosť, láska a štedrosť.

Tak a si na konci našej pátračky. Určite si bez problémov zvládol všetky úlohy a našiel skryté písmenká. Teraz je čas sa zastaviť v Kultúrno-informačnom centre po odmenu. 😊

TAJOMSTVÁ 5. 12. – 6. 1. VIANOČNÝCH SYMBOLOV

Vianoce sú pre mnohých najobľúbenejšie obdobie v roku. Svetielka, dekorácie, vôňa škorice, medovníkov, ihličia... To všetko vytvára príjemnú a nostalgickú atmosféru. Vianočné symboly, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou Vianoc nájdeš i na námestí. Poznáš ich históriu? Vieš, kto ich vymyslel? Odkiaľ pochádzajú? Vyďaj sa na malú expedíciu a nájdi vianočné symboly na námestí.

Pre koho je hra určená: deti 6 – 12 rokov

Vzdialenosť: 600 m, trasa je bezbariérová, vhodná pre malých i veľkých

Potrebný čas: 30 minút

Vybavenie na cestu: tento hrací plán, ceruzka alebo pero, dobrá nálada a chuť objavovať. Môže sa hodiť baterka, ak sa vydáš na cestu po zotmení.

AKO PREBIEHA DETSKÁ PÁTRACIA HRA?

1. Preštuduj si mapu a prečítaj si popis stanovišť nižšie v texte.	3. Písmenko vpíš do tabuľky k danému číslu úlohy.
2. Chod' na stanovište a nájdi skryté písmenko.	4. Po zapísaní všetkých písmen do tajničky objavíš, čo je skryté v tajničke.

KDE OBJAVÍŠ PÍSMENKÁ?

1. stanovište:

Vianočný strom na Mierovom námestí

Prvý vianočný strom bol podľa starých záznamov v nemeckom meste Brémy pred 455 rokmi. Postupne sa táto tradícia rozšírila aj na Slovensko. Najskôr v mestách, postupne i v malých dedinách. V domoch sa používali len vrcholce stromov, ktoré boli zavesené na strope nad stolom. Stromčeky boli v minulosti ozdobené veľmi jednoducho. Využívalo sa to, čo bolo doma – ovocie, orechy, neskôr medovníčky a ozdoby zo slamy. Prvý vianočný strom

na námestí bol umiestnený v Anglicku, pri kráľovskom paláci vo Windsore pred 179 rokmi. V Amerike sa stromček na námestí objavil už v roku 1832. V Bratislave na Hviezdoslavovom námestí prvý stromček umiestnili v roku 1896, teda pred takmer 130 rokmi. Aj v Trenčíne každoročne zdobí vianočný strom námestie.

Nápoveda: Písmenko nájdeš zavesené na konári vianočného stromu. Do tajničky ho dopíš dvakrát, do okienok s číslom 1.

2. stanovište:

Piaristický kostol sv. F. Xaverského

Počas vianočného obdobia i v tomto kostole zaznie najznámejšia pieseň, ktorá súvisí s Vianocami – Tichá noc, svätá noc. Vznikla v roku 1816 po skončení napoleonských vojen, v období nedostatku peňazí, neúrody a hladu. Po prvý raz zaznela na Vianoce v roku 1818 v maličkom kostolíku v rakúskom Oberndorfe. Bolo to náhradné riešenie, pretože v kostole mali pokazený organ. Namiesto organu pieseň zahrli na gitare. Stala sa veľmi obľúbenou. Dnes sa spieva vo viac ako 300 jazykoch, je napríklad preložená i do jazyka Inuitov, ktorí žijú v Grónsku.

Nápoveda: Písmenko nájdeš zavesené na strome pri kostole.

Tip: Na Štúrovom námestí nájdeš koledomat, v ktorom si môžeš vypočuť okrem tejto známej piesne i veľa iných kolied. Stačí len zatočiť kľukou

3. stanovište: *Mestská veža*

V priechode pod vežou je zavesené imelo. Spája sa s ním viacero povier. Imelo je symbolom šťastia a hojnosti. Bozk pod vetvičkou zabezpečí večnú lásku. Čím viac bobuliek je na darovanom imele, tým hojnejší bude ďalší rok. V minulosti ľudia verili, že ho poslali anjeli z neba a pripisovali sa mu zázračné vlastnosti. Dnes už vieme, že imelo rastie na stromoch – napríklad na topoľoch či boroviciach. Jeho názov pochádza z latinčiny – viscum, čo znamená lep. Takto ho naši predkovia pomenovali kvôli lepkavým plodom. A pozor! Práve tieto lepkavé bobuľky sú jedovaté.

Nápoveda: Písmenko vpíš do tajničky dvakrát do okienok s číslom 3.

4. stanovište: *Fontána Marca Aurélia*

V decembri sa fontána na námestí zmení na veľký adventný veniec. A odkiaľ adventný veniec pochádza? Ten prvý vymyslel nemecký kňaz Johann Hinrich Wichern pre opustené deti z chudobných štvrtí mesta Hamburg. Počas adventu na ňom každý deň zapálili jednu sviečku. Dnes na ňom zapalujeme štyri sviečky – každú nedeľu jednu. Každá z nich má svoj symbol – nádej, mier, priateľstvo a lásku.

Nápoveda: Písmenko nájdeš zavesené pod adventným vencom v časti, ktorá je najbližšie k pódiu.

5. stanovište:

Osvetlenie v tvare vianočnej gule

Na osvetlenie stromčekov sa kedysi využívali sviečky. Stávalo sa však, že oheň zo sviečky zapálil celý strom. Preto ľudia hľadali iné možnosti ako stromček osvetliť. Prvú svetelnú reťaz z 290 žiaroviek vyrobil vynálezca Thomas Alva Edison v roku 1880 v New Yorku, teda pred 145 rokmi. V roku 1903 spoločnosť General Electric začala ponúkať prvé sady vianočných svetiel. Pokiaľ chcel mať niekto doma takto osvetlený stromček, musel si zavolať elektrikára, ktorý mu svetielka namontoval. Mohli si to dovoliť iba tí, ktorí mali dosť peňazí. Zapojenie svetielok stálo takmer 2000 dolárov. Prvé svetelné reťaze, ktoré poznáme dnes, sa začali predávať v roku 1917.

Nápoveda: Písmenko nájdeš zavesené na osvetlenej vianočnej guli.

6. stanovište:

Obchodník s originálnym oblečením oproti pošte

Vo výklade je obľúbená vianočná rastlinka - vianočná ruža. Jej pôvod siaha až do Mexika a je s ňou spojených veľa legiend. Pre Aztékov vianočná ruža symbolizovala čistotu a jedna z legiend hovorí o bohyni, ktorej zlomené srdce kvapkalo krv na listy rastliny, čím ich zafarbilo na červeno. Podľa legendy bola vianočná ruža jedným z darov chudobných detí Ježiškovi. Keď ju položili na oltár, jej listy v tom momente očerveneli. Do Európy bola privezená prírodovedcom a objaviteľom Alexandrom von Humboldtom v roku 1804.

7. stanovište: *Vitrína obchodu s korením (skrínka pri obchode s okuliarmi)*

Škorica patrí k najobľúbenejším druhom korenia. Je typickou vôňou vianočného obdobia. Pochádza z kôry stromu škoricovníka, ktorý rastie v Ázii. V starom Egypte ju považovali za vzácnosť, prvú písomnú zmienku o škoricí nájdeme v čínskych herbároch. Neskôr sa do sveta rozšírila vďaka arabským obchodníkom. Bola veľmi luxusným tovarom dostupným len pre veľmi bohatých ľudí. Bolo to i vďaka legende, ktorú vymysleli podnikaví obchodníci, a to že škoric sa zbiera z hniezd bájných vtákov v nebezpečných horách. I preto sa používala ako dar, ktorý symbolizoval štedrosť a prestíž.